

Menukaart SDG's

SDG 1 – Beëindig armoede overal en in al haar vormen

Vandaag overleven vele mensen in ontwikkelingslanden met minder dan 1,25 dollar per dag. Ook in België echter blijft armoede een prangend probleem. De eerste duurzame ontwikkelingsdoelstelling bestaat er in om armoede op nationaal vlak te halveren tegen 2030. Het uiteindelijke doel is om armoede overal en in al haar vormen uit te roeien.

NOOT: Onderstaande beleidsacties zijn slechts voorbeelden van hoe de lokale vertaling van SDG 1 er zou kunnen uitzien in een Vlaamse stad of gemeente. Dergelijke acties maken uiteraard best deel uit van een weldoordacht en structureel beleid inzake armoede (of gezondheid, onderwijs, werk, klimaat, enz.). De lijst dient ter inspiratie en is in geen geval exhaustief.

	Deze actie heeft een link met volgende SDG's
Zet in op het opzetten en het ondersteunen van sociale kruideniers en sociale restaurants, mogelijk in combinatie met 1 euro maaltijden. Zet ook in op de lokale ondersteuning van de verdeling van voedseloverschotten;	SDG 2, SDG 12
Creëer leerkansen voor laaggeschoolden en kwetsbare groepen, bijvoorbeeld op het vlak van basiseducatie, leerplichtonderwijs en kleuteronderwijs.	SDG 4, SDG 10
Ontwikkel en investeer in een lokaal sociaal activeringsbeleid met gebruik van de Vlaamse instrumenten zoals bv. wijkwerken, tijdelijke werkervaring,...	SDG 8, SDG 10
Bestrijd de gezondheidskloof voor mensen in armoede. Kom tussen in de medische kosten en werk samen met artsen en apothekers om deze kloof te dichten.	SDG 3, SDG 17
Zet in op de Uitpas of een kortingssysteem voor vrijetijd, cultuur en sport voor kansengroepen.	SDG 3, SDG 10
Zet in op een bibliotheekwerking die integraal en toegankelijk is voor elke burger en kansen biedt voor kwetsbare groepen.	SDG 3, SDG 10
Bied schuldhulpverlening aan. Breng mensen met schulden in contact met OCMW of CAW, voor, voor een waardige manier van afbetaling.	SDG 10
Zorg dat het dienstverleningsaanbod van het OCMW begeleiding bij energieproblemen aanbiedt en zorg voor een degelijke LAC werking.	SDG 3, SDG 6, SDG 7
Detecteer en verwijz mensen door voor energie-en waterscans.	SDG 6, SDG 7
Benut en ondersteun lokale initiatieven zoals pamberbank, spullenruil, enzovoort	

Probeer in uw hulpverleningskader het principe 'housing first' toe te passen, waarbij eerst dakloosheid wordt aangepakt en daarna andere problemen (zoals werk zoeken, opleiding volgen, ontwennen, enz.).	SDG 3, SDG 8, SDG 11
Zorg voor voldoende opvang- en doorgangwoningen om mensen in nood op te vangen en te begeleiden naar een duurzame oplossing, bv voor dak- en thuislozen en slachtoffers van (partner)geweld.	SDG 10, SDG 11
Sensibiliseer partners bij andere sectoren, zoals onderwijs, gezondheid en vrije tijd, over verborgen armoede. Creëer een netwerk om mensen toe te leiden naar de gepaste hulpverlening.	SDG 17
Gebruik bestaande instrumenten om de woningkwaliteit te verhogen: goedkope leningen, ongeschikt- en onbewoonbaarverklaring, enz.	SDG 11
Zet in op betaalbare huisvesting, bv via de uitbreiding van de sociale huisvesting. Heb hierbij aandacht voor kwetsbare groepen zoals ouderen en personen met een handicap.	
Treed streng op tegen huisjesmelkerij.	SDG 10
Onderteken de Verklaring van Burgemeesters tegen Kinderarmoede .	SDG 17

SDG 2 – Geen honger

De tweede duurzame-ontwikkelingsdoelstelling streeft naar voedselzekerheid en het uitroeien van honger en ondervoeding wereldwijd. Tegelijk richt ze zich op het bevorderen van duurzame landbouw die aandacht heeft voor de natuur en het klimaat.

Noot: Onderstaande beleidsacties zijn slechts voorbeelden van hoe de lokale vertaling van SDG 2 er zou kunnen uitzien in een Vlaamse stad of gemeente. Dergelijke acties maken uiteraard best deel uit van een weldoordacht en structureel beleid inzake voeding (of landbouw, armoede, gezondheid, klimaat, enz.). De lijst dient ter inspiratie en is in geen geval exhaustief.

	Deze actie heeft een link met volgende SDG's
Voorzie maaltijdcheques voor personeelsleden.	SDG 1
Ondersteun buurtrestaurants waar goedkope maaltijden worden aangeboden en waar zorgvuldig met voedselverlies wordt omgesprongen.	SDG 1, SDG 12
Promoot het meebrengen van restjes naar de werkvloer, zodat collega's die gratis mee naar huis kunnen nemen.	SDG 12
Richt een gemeentelijk voedseldepot in, waar mensen voedsel kunnen binnenbrengen voor bedeling aan kansarmen.	SDG 1, SDG 12
Zet acties op tegen voedselverspilling.	SDG 12
Promoot een korte voedselketen in je gemeente. Ondersteun Voedselteams en Buurderijen , of organiseer acties in het kader van de Week van de Korte Keten.	SDG 8, SDG 12
Koop lokaal aan en verminder zo je voedselkilometers.	SDG 12, SDG 13
Steun de lokale boeren opdat deze een eerlijke prijs krijgen voor hun producten en de mogelijkheid hebben om aan biologische landbouw te doen. Verpacht bijvoorbeeld eigen gronden (van gemeente of OCMW) en stel ze ter beschikking voor biologische (stads)landbouw.	SDG 8, SDG 12
Zorg voor een vlotte verbinding tussen de stad als afzetmarkt en lokale producenten (uit omliggende plattelandsgemeenten).	SDG 8, SDG 11
Bied gratis (seizoens)fruit aan personeelsleden aan.	SDG 3, SDG 12
Bied fairtradeproducten aan in sociale restaurants en gemeentelijke gebouwen.	SDG 8, SDG 12
Informeer de burgers over biowinkels en bioboeren in de gemeente.	SDG 12
Zet in op het opzetten en het ondersteunen van sociale kruideniers .	SDG 1
Stimuleer en faciliteer uitwisseling en het delen van expertise tussen eigen boeren en boeren in het buitenland.	SDG 12, SDG 17

SDG 3 – goede gezondheid en welzijn

Met 'Verzeker een goede gezondheid en promoot welzijn voor alle leeftijden' wil de VN minder ziektes tegen 2030, met aandacht voor zowel fysiek als mentaal welzijn. Daarnaast moeten drank- en druggebruik worden bestreden en moet het aantal verkeersdoden sterk afnemen.

VVSG streeft naar een [integrale benadering van gezondheid](#). Een lokaal gezondheidsbeleid doorkruist tal van beleidsthema's, zoals energie, armoede, klimaat, jeugd, onderwijs, vrije tijd en ongelijkheid. Een transversaal beleid voor duurzame ontwikkeling vraagt dan ook om een gezondheidsbeleid waarbij SDG 3 gelinkt wordt aan heel wat andere SDG's en waarbij er intersectoraal gewerkt wordt.

Onderstaande beleidsacties zijn dan ook slechts voorbeelden van hoe de lokale vertaling van SDG 3 er zou kunnen uitzien in Een vlaamse stad of gemeente. Dergelijke acties moeten deel uitmaken van een integraal gezondheidsbeleid. Hierbij is er steeds aandacht voor kwetsbare groepen (gezien de toenemende gezondheidskloof) en worden labels zoals Gezonde Gemeente verbonden met labels als Fietsgemeente, Kindvriendelijke Gemeente of Leeftijdsvriendelijk Gemeente.

	Deze actie heeft een link met volgende SDG's
Voorzie fruit en/of soep op het werk, afkomstig van lokale boeren en eerlijke handel.	SDG 2, SDG 12
Sensibiliseer in scholen over gezonde voeding. Organiseer bijvoorbeeld veggiedagen.	SDG 2, SDG 12, SDG 13
Moedig je personeel aan om meer te bewegen, bijvoorbeeld door sport op het werk of fietsverkeer te stimuleren.	
Spoor scholen aan om mee te doen aan de Strapdag .	SDG 4, SDG 7, SDG 13
Werk een fietsbeleid uit. Onderteken bijvoorbeeld het Charter Sterk Fietsbeleid van Fietsberaad Vlaanderen.	SDG 7, SDG 11, SDG 13
Promoot fietsacties zoals " Met belgerinkel naar de winkel ".	SDG 7, SDG 11, SDG 13
Zet in op autoloze dagen of autovrije stadsdelen (zowel tijdelijk als permanent).	SDG 7, SDG 11
Organiseer vormingen over het voorkomen van burn-out en zet mentale coaches in voor je personeel.	
Zet in op flexibele werkuren om het evenwicht tussen werk en gezin te bewaren.	SDG 5
Zet in op een gezond werkmilieu voor je personeel. Neem een kijkje op https://www.gezondleven.be/sectoren/gezond-werken .	
Raad lokale bedrijven aan om een gezondheidsbeleid te ontwikkelen, bijvoorbeeld met de steun van Jobfit .	
Sensibiliseer rond de taboedoorbreking van psychische problemen. Doe bijvoorbeeld mee aan Rode Neuzen Dag of verwijs scholen door naar het	

scholenaanbod van Te Gek . Heb specifieke aandacht voor risicogroepen zoals holebi's, transgenders en ouderen.	
Bied je personeel de mogelijkheid tot gratis vaccinatie aan.	
Vermijd het gebruik van pesticiden.	SDG 6, SDG 14, SDG 15
Laat je inwoners gratis testen op HIV.	
Pak de gezondheidskloof voor mensen in armoede aan, o.a. door tussen te komen in de medische kosten.	SDG 1
Sensibiliseer over borstkankerscreening.	SDG 5
Sensibiliseer in scholen rond verslavingen zoals roken en drugs.	
Motiveer je personeel om deel te nemen aan sensibiliserende acties als " Tournée minérale ".	
Organiseer een rookstop waarbij burgers onder begeleiding van een tabakoloog leren stoppen met roken. Verbind hier ook een sociaal tarief aan.	SDG 1
Maak schoolomgevingen verkeersveilig, bijvoorbeeld door schoolstraten tijdelijk af te sluiten voor autoverkeer.	SDG 4
Pak gevaarlijke kruispunten in de gemeente aan.	
Zorg voor goede ventilatie op de werkvloeren.	
Ondersteun lokale projecten voor ouderenzorg.	
Bouw een degelijke gemeentelijke vrijwilligerswerking uit die het aanbod van activiteiten in lokale dienstencentra kunnen organiseren of verruimen.	
Regel kortingspassen voor vrijetijdsactiviteiten voor mensen met een laag inkomen.	SDG 1
Stimuleer co-housing, kangoeroewonen en woongemeenschappen om de sociale cohesie én een duurzame levensstijl te bevorderen.	SDG 10, SDG 11
Introduceer duurzaamheids- en sociale criteria in het vergunningenbeleid voor bedrijven (bijvoorbeeld gericht op het bevorderen van sociale cohesie).	SDG 8
Neem organisaties die actief werken rond gezondheid (bv. 11.11.11) op in het subsidieprogramma van de gemeente.	SDG 17
Richt een gemeentelijke gezondheidsraad op.	SDG 16
Ga voor het label van Kindvriendelijke Gemeente .	SDG 17
Onderteken het Charter Gezonde Gemeente en/of werk een sterk lokaal gezondheidsbeleid uit.	SDG 17
Werk samen met de Logo's (Loco-regionaal gezondheidsoverleg).	SDG 17
Organiseer vormingen voor het personeel van de thuishulpdiensten zodat zij aandacht hebben binnen hun hulpverlening voor de verschillende luiken binnen gezondheid (lichamelijk, geestelijk, sociaal en economisch).	
Creëer stiltegebieden.	

SDG 4 – Kwaliteitsvol onderwijs en levenslang leren

Verzeker gelijke toegang tot kwaliteitsvol onderwijs en bevorder levenslang leren voor iedereen.

NOOT: Onderstaande beleidsacties zijn slecht voorbeelden van hoe de lokale vertaling van SDG 4 er zou kunnen uitzien in een Vlaamse stad of gemeente. Dergelijke acties maken uiteraard best deel uit van een weldoordacht en structureel beleid inzake onderwijs (of gezondheid, armoede, werk, diversiteit, enz). De lijks dient ter inspiratie en is in geen geval exhaustief.

	Deze actie heeft een link met volgende SDG's
Geef het goede voorbeeld inzake levenslang leren door in te zetten op bijscholing en opleiding voor het eigen gemeentepersoneel. Bijzondere aandacht gaat naar die medewerkers die door omstandigheden in het gewone circuit uit de boot zijn gevallen.	SDG 10
Pak spijbelen aan samen met de buurgemeenten. Stimuleer samenwerking tussen gemeenten waar scholen gevestigd zijn en omliggende gemeenten waar leerlingen wonen.	SDG 17
Organiseer een zomerschool voor anderstalige kinderen.	SDG 10
Organiseer huiswerkbegeleiding.	
Voorzie toelages voor naschoolse opvang en leerlingenvervoer.	SDG 1
Verzorg ICT-opleidingen voor jong en oud.	SDG 9
Maak de gemeentelijke bibliotheek een toegankelijke plek door er verschillende activiteiten en workshops (bijvoorbeeld een repaircafé) te organiseren.	
Maak schoolomgevingen verkeersveilig.	SDG 3
Faciliteer kwalitatief leerlingenvervoer naar buitengewoon onderwijs.	
Voer actie rond kleuterparticipatie.	
Onderzoek mogelijke samenwerkingen tussen scholen en andere sectoren, met het oog op de oprichting van " brede scholen ".	SDG 17
Promoot een samenwerking met Bednet in de lokale scholen.	
Organiseer vormingen voor leerkrachten rond EDO (Educatie voor Duurzame Ontwikkeling) en wereldburgerschap.	
Promoot mee lessenspakketten rond diversiteit en inclusie.	SDG 10
Ondersteun de lokale centra voor basiseducatie.	SDG 1
Stel de gemeentelijke infrastructuur ter beschikking voor schoolactiviteiten buiten de schooluren.	SDG 9
Ondersteun de ontwikkeling van kwaliteitsvol en efficiënt onderwijs in ontwikkelingslanden. Ga bijvoorbeeld een scholenband aan, of werk samen met de VVOB .	SDG 17

SDG 5 – gendergelijkheid

	Deze actie heeft een link met volgende SDG's
Stel vertrouwenspersonen aan in het bestuur waarbij personeelsleden terecht kunnen rond seksueel overschrijdend gedrag.	
Faciliteer de weg voor vrouwen naar leidinggevende functies, onder meer door in te zetten op flexibele werkuren.	SDG 3
Tref meer voorzieningen wat betreft kinderopvang zodat vrouwen makkelijker kunnen deelnemen aan vergaderingen en activiteiten buiten de werkuren.	
Informeer mannelijke werknemers over hun recht op vaderschaps- en ouderschapsverlof.	
Publiceer een interview met een vrouwelijk directielid in het gemeenteblad.	
Zorg voor voldoende propere, gratis en openbare toiletten, met speciale aandacht voor vrouwen en personen met beperkte mobiliteit.	SDG 6, SDG 10
Ga voor genderneutrale toiletten.	
Neem m/v/x op in vacatures.	
Organiseer acties rond Internationale Vrouwendag (8 maart).	
Sensibiliseer rond borstkankerscreening.	SDG 3
Installeer afkolfruintes.	
Zorg voor de pedagogische begeleiding van allochtone moeders in de gemeentescholen.	SDG 10
Pak de loonkloof intern aan.	SDG 10
Zorg ervoor dat de jury's bij aanwervingen gendergebalanceerd zijn.	
Vermijd genderstereotypen in communicatie en beeldmateriaal.	
Pas de algemene bestuurlijke politieverordening aan in functie van een snelle en krachtdadige aanpak van seksuele intimidatie en gendergeweld.	
Neem het genderspect mee in de beleidsplanning voor ruimtelijke ordening: veilig vervoer, veilige voetpaden, verlichting van de straten, enz.	
Deel actief berichten van genderongelijke situaties in het buitenland, bijvoorbeeld over kinderhuwelijken of seksueel geweld.	SDG 16
Ondersteun projecten in het Zuiden die werken aan het empowerment van vrouwen.	SDG 17

Promoot fietsen in zustersteden of via organisaties met projecten in het Zuiden. Fietsen zorgt ervoor dat vrouwen en meisjes meer en betere toegang hebben tot water, onderwijs en jobs.	SDG 3, SDG 7
Onderschrijf het Europese Charter voor gelijkheid van mannen en vrouwen .	SDG 17

SDG – Duurzaam waterbeheer en sanitair voor iedereen

De zesde duurzame ontwikkelingsdoelstelling zet in op de toegang tot drinkbaar water en sanitair voor iedereen. Daarnaast moet er ook gewerkt worden aan duurzaam waterbeheer en verhoogde waterkwaliteit. Dit kan door vervuiling te verminderen, een stop op de dumping van chemicaliën en een goede behandeling van afvalwater.

	Deze actie heeft een link met volgende SDG's
Zorg voor voldoende propere, gratis en openbare toiletten, met speciale aandacht voor vrouwen en personen met beperkte mobiliteit.	SDG 5, SDG 10
Installeer een regenwaterreservoir in de gemeentelijke gebouwen.	
Check jaarlijks of de waterkranen in de gemeentelijke gebouwen nog goed afgesteld staan.	
Spoel de toiletten met regenwater.	
Installeer kranen in de toiletten met een aan- en uitknop.	SDG 12
Stimuleer het gebruik van kraantjeswater (via een waterverdeler) en herbruikbare waterflessen.	SDG 12
Organiseer een activiteit op Wereldwaterdag (22 maart) en sensibiliseer zo over de globale waterproblematiek. Daag bijvoorbeeld alle lokale verenigingen uit om hun watergebruik te verminderen.	
Beloon huishoudens met een laag waterverbruik.	
Begeleid kansengedinen rond efficiënt watergebruik. Bied (gratis) waterscans aan.	SDG 1
Koop afbreekbare schoonmaakmiddelen aan.	SDG 12, SDG 14
Promoot alternatieven voor pesticiden bij de inwoners. Dit leidt tot minder bodem- en bodemwatervervuiling.	SDG 3, SDG 14, SDG 15
Vervang de bestaande rioolstelsels door gescheiden riolering.	
Subsidieer drinkwaterfonteinen.	SDG 1
Bescherm water-gerelateerde ecosystemen zoals bossen, moerassen, meren en rivieren.	SDG 15
Heb aandacht voor waterdoorlatend beton en groendaken, zowel bij nieuwbouw als bij renovatie.	SDG 9
Kies voor lokale en plantaardige voeding, en dus voor een kleinere watervoetafdruk.	SDG 2, SDG 12
Informeel het gemeentepersoneel en de burgers over hun "indirect waterverbruik": het water dat nodig is om voeding, kledij, papier, enz. te produceren.	SDG 12

<p>Heb aandacht voor klimaatadaptie bij de herinrichting van de publieke ruimte: soort tegels, kleine waterpartijen, waterbekkens, hittebestendige maatregelen, voorzien van overstromingsgebieden, enz.</p>	<p>SDG 13</p>
<p>Probeer waterbeleid en landbouwbeleid in evenwicht te brengen. Grootschalige landbouw maakt namelijk gebruik van veel water.</p>	<p>SDG 15</p>
<p>Faciliteer de kennisuitwisseling tussen professionele actoren van (boven)lokaal waterbeheer uit eigen gemeente en die in ontwikkelingslanden.</p>	<p>SDG 17</p>
<p>Onderteken het charter "kraantjeswater".</p>	<p>SDG 17</p>

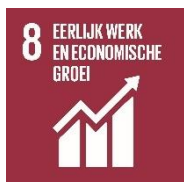
SDG 7 – Betaalbare, duurzame en moderne energie

Via de zevende duurzame ontwikkelingsdoelstelling wordt er ingezet op toegang tot betaalbare, betrouwbare en duurzame energie voor iedereen. We moeten energiearmoede bestrijden en onze energie efficiënter produceren en gebruiken. Daarnaast worden hernieuwbare energiebronnen steeds belangrijker.

	Deze actie heeft een link met volgende SDG's
Zet in op duurzame, energiezuinige maatregelen in de eigen gemeentelijke gebouwen zoals zonnepanelen, warmtepomp, isolatie, groendaken, enz.	SDG 9
Stimuleer de aankoop van zonnepanelen bij de inwoners d.m.v. financiële tegemoetkomingen of de begeleiding van groepsaankopen.	SDG 13
Stimuleer het gebruik van biomassa, bijvoorbeeld bermmaaisel als groene energie voor de verwarming van scholen.	SDG 13
Informeert de burgers over subsidiemogelijkheden rond isolatie van woningen en gebouwen.	SDG 13
Ondersteun vierdepijlerprojecten die rond zonne-energie of windenergie werken.	SDG 17
Voorzie ruimte voor windmolens.	SDG 13
Informeert (kansarme) doelgroepen hoe ze hun energiefactuur kunnen verlagen.	SDG 1
Beloon burgers met een laag energieverbruik.	
Ondersteun "gebruikerscoöperatieven" waarbij burgers bijvoorbeeld investeren in collectieve zonne-installatie, hun dak ter beschikking stellen, hun energiegebruik afstemmen op de meest zon-productieve momenten, enz.	SDG 11
Doe actief mee met campagnes zoals Dikketruiendag en stimuleer je burgers om ook mee te doen.	
Spoor scholen aan om mee te doen aan de Strapdag .	SDG 3, SDG 4
Stimuleer fietsverkeer en zet in op autoloze dagen of autovrije stadsdelen.	SDG 3, SDG 11, SDG 13
Voorzie elektrische laadpalen en fietspompen in de openbare ruimte.	SDG 3, SDG 11
Voorzie elektrische fietsen voor het personeel.	SDG 3, SDG 11
Organiseer infoavonden over autodelen.	SDG 11
Bied mensen die te voet, met de fiets of met het openbaar vervoer naar activiteiten komen (bijvoorbeeld in het cultureel centrum) een gratis fairtradedrankje aan.	SDG 3, SDG 8, SDG 12

Doe een warmtetoets bij nieuwbouwprojecten om te bekijken welke vormen van hernieuwbare warmte mogelijk zijn.

SDG 13

SDG 8 – Waardig werk en duurzame economische groei

Bevorder aanhoudende, inclusieve en duurzame economische groei, volledige en productieve tewerkstelling en waardig werk voor iedereen.

NOOT: Onderstaande beleidsacties zijn slechts voorbeelden van hoe de lokale vertaling van SDG 8 er zou kunnen uitzien in een Vlaamse stad of gemeente. Dergelijke acties maken uiteraard best deel uit van een weldoordacht en structureel beleid inzake werk (of armoede, gender, diversiteit, klimaat, enz.). De lijst dient ter inspiratie en is in geen geval exhaustief.

	Deze actie heeft een link met volgende SDG's
Betrek het personeel bij het personeelsbeleid van de gemeente.	SDG 16
Werk een diversiteitsbeleid uit. Werf mensen aan zonder uitsluiting op basis van gender, afkomst, leeftijd, beperkingen, geardeerdheid, enzovoort.	SDG 5, SDG 10
Verloon het personeel correct, bijvoorbeeld wat betreft arbeiders uit andere Europese landen.	SDG 10
Promoot en ondersteun werkgelegenheidsprojecten, zoals Duo For a Job , Revivak , De Sleutel , ...	SDG 1
Informeer lokale bedrijven over de voordelen van tewerkstelling door het OCMW (via artikel 60).	SDG 1
Kies voor fairtradeproducten en ondersteun de Schone Kleren Campagne . Ga voor het label van fairtradegemeente .	SDG 12
Ontwikkel een duurzame horecagids, bijvoorbeeld van horecazaken die werken met fairtradeproducten, lokale producten en/of bioproducten.	SDG 12
Eis transparantie van je leveranciers en fabrikanten, bijvoorbeeld wat betreft de arbeidsomstandigheden van hun werknemers.	
Begeleid ook horeca, winkeliers en andere ondernemers om hun aankoopprocedures van criteria te voorzien die eerlijke verloning garanderen.	SDG 10
Steun de lokale boeren opdat deze een eerlijke prijs krijgen voor hun producten en de mogelijkheid hebben om aan biologische landbouw te doen.	SDG 2, SDG 12
Zorg voor een vlotte verbinding tussen de stad als afzetmarkt en lokale producenten (uit omliggende plattelandsgemeenten).	SDG 2, SDG 11
Voorzie voldoende aangepaste parkeerplaatsen en (aangepast) vervoer om de bereikbaarheid van de plaatselijke handelszaken te garanderen.	
Spoor lokale bedrijven aan om een duurzaam logistiek systeem te installeren (bijvoorbeeld door transporten te bundelen of te kiezen voor elektrisch vervoer).	SDG 7, SDG 9
Zet in op duurzaam toerisme (aandacht voor mens en milieu).	SDG 13
Maak een SWOT-analyse van de lokale troeven: toerisme en milieu als hefboomen voor lokale economische groei.	

Investeer in streekontwikkeling met aandacht voor toerisme, de lokale inbedding, het lokale artisanaat en ambachten.	
Werk samen met bedrijven en ondernemingen om de groenaanleg op hun terrein te verduurzamen, onder meer met streekeigen planten en diervriendelijke flora.	SDG 9, SDG 15, SDG 17
Introduceer duurzaamheids- en sociale criteria in het vergunningenbeleid (bijvoorbeeld gericht op zuinig ruimtegebruik, bevorderen sociale cohesie, enz.).	SDG 3
Ondersteun bedrijven en ondernemingen die charters i.v.m. duurzaam ondernemen (bijvoorbeeld Charter van Voka) onderschrijven.	SDG 9
Schrijf duurzame overheidsopdrachten uit.	SDG 9

SDG 9 – Industrie, innovatie en infrastructuur

De negende duurzame-ontwikkelingsdoelstelling zet in op betrouwbare en duurzame infrastructuur, inclusieve en duurzame industrialisering en het bevorderen van innovatie. Dit vormt namelijk de basis voor een sterke economie met maatschappelijk welzijn. Ook toegang tot ICT en internet voor iedereen is essentieel.

	Deze actie heeft een link met volgende SDG's
Ondersteun bedrijven en ondernemingen die charters i.v.m. duurzaam ondernemen (bijvoorbeeld Charter van Voka) onderschrijven.	SDG 8
Werk samen met bedrijven en ondernemingen om hun infrastructuur en terreinen te verduurzamen, bijvoorbeeld door meer groenaanleg en meer energie-efficiënte gebouwen.	SDG 7, SDG 8, SDG 15, SDG 17
Zet in op duurzame, energiezuinige maatregelen in de eigen gemeentelijke gebouwen zoals zonnepanelen, warmtepomp, isolatie, groendaken, enz.	SDG 7, SDG 13
Vraag aandacht voor waterdoorlatend beton en groendaken, zowel bij nieuwbouw als bij renovatie.	SDG 6
Ontwikkel een digitaal platform waarop verenigingen, scholen en bedrijven in de gemeente hun infrastructuur met elkaar kunnen delen.	SDG 17
Spoor lokale bedrijven aan om een duurzaam logistiek systeem te installeren (bijvoorbeeld door transporten te bundelen of te kiezen voor elektrisch vervoer).	SDG 7, SDG 8
Zet in op een sterker uitgebouwd netwerk van openbaar vervoer.	SDG 11, SDG 13
Stimuleer innovatie en onderzoek door ruimten ter beschikking te stellen voor jonge onderzoekers en startende ondernemers, met een aanbod van gemeenschappelijke diensten, begeleiding, promotiecampagnes, enz.	
Ga creatief en duurzaam om met leegstand. Reik bijvoorbeeld prijzen uit voor creatieve herbestemmingsprojecten of werk samen met duurzame pop-up-projecten.	SDG 8, SDG 11
Beleg het kapitaal van de gemeente in duurzame financiële producten en ondernemingen.	SDG 16
Schrijf duurzame overheidsopdrachten uit.	SDG 8
Voorzie gratis internetgebruik in de bibliotheek.	SDG 4, SDG 10
Organiseer ICT-cursussen voor jong en oud.	SDG 4

SDG 10 – Dring ongelijkheid in en tussen landen terug

	Deze actie heeft een link met volgende SDG's
Werk mensen aan zonder uitsluiting op basis van gender, afkomst, leeftijd, beperkingen, geardeerdheid, enzovoort.	SDG 5, SDG 8
Begeleid de meest kwetsbare groepen op het vlak van basiseducatie en werkgelegenheid.	SDG 1, SDG 4, SDG 8
Voorzie waar mogelijk premies en tariefverminderingen voor kansarme groepen.	SDG 1
Bied bemiddeling aan in toegang tot water en energie bij niet betaalde facturen.	SDG 1
Bied een aanbod van schuldhulpverlening.	SDG 1
Zorg voor voldoende opvang- en doorgangwoningen om mensen in nood op te vangen.	SDG 1
Organiseer activiteiten voor anderstalige kinderen en ouders om zo hun Nederlands te verbeteren.	SDG 5
Zet sensibiliserende acties op rond diversiteit en discriminatie. Nodig bijvoorbeeld Unia uit voor een training aan je personeel.	
Geef een duidelijk en positief beeld van diversiteit in communicatiemateriaal.	
Zet in op de integratie en inburgering van nieuwkomers. Organiseer bijvoorbeeld een buddysysteem voor nieuwe inwoners.	SDG 16
Maak gebruik van de Lokale Inburgerings- en Integratiemonitor (LIM).	SDG 16
Zorg ervoor dat het lokale aanbod aansluit bij de diversiteit van de bewoners. Dit diversiteitskader kan je hierin ondersteunen.	
Ga bij de organisatie van evenementen actief op zoek naar het betrekken en bereiken van diverse doelgroepen. Om minderheden te bereiken kan je bijvoorbeeld werken met huisbezoeken. Je kan ook sleutelfiguren inschakelen of samenwerken met netwerken of integratiecentra.	SDG 16, SDG 17
Betrek actief verschillende doelgroepen in je beleidsvorming.	SDG 16
Werk aan diversifiëring van de adviesraden.	SDG 16
Stimuleer en ondersteun wijkwerking om zo de sociale cohesie te bevorderen.	SDG 3, SDG 11
Heb aandacht voor de sociale mix in sociale woningen.	SDG 3, SDG 11
Pak de loonkloof intern aan.	SDG 5

Heb aandacht voor mensen met een beperking bij de aanleg van voetpaden en verkeerslichten.	SDG 11
Treed streng op tegen huisjesmelkerij.	SDG 1
Geef bijzondere aandacht aan de bijscholing en opleiding van die medewerkers die door omstandigheden in het gewone circuit uit de boot zijn gevallen.	SDG 4
Doe mee met de campagne Gastvrije Gemeente .	

SDG 11 – Maak steden en gemeenschappen veilig, inclusief, veerkrachtig en duurzaam

Inclusieve, veilige en duurzame steden en gemeenschappen zijn essentieel om duurzame ontwikkeling te realiseren. Het heeft te maken met adequate en betaalbare woningen, duurzame mobiliteit en de milieu-impact van steden en gemeenten. Daarnaast maken ook veilige en groene publieke ruimtes, rampenbestrijding, duurzame ruimtelijke ordening en erfgoedbeheer deel uit van SDG 11.

	Deze actie heeft een link met volgende SDG's
Bouw het wagenpark van de gemeente af en zet in op meer duurzame wagenopties, zoals elektrische dienstwagens en -fietsen.	SDG 7, SDG 13
Zet in op een sterker uitgebouwd netwerk van openbaar vervoer.	SDG 9, SDG 13
Werk aan een sterk uitgebouwd en veilig fietsnetwerk.	SDG 3, SDG 7, SDG 13
Faciliteer het gebruik van deelwagens en -fietsen. Koppel hier ook een sociaal tarief aan. Lees het advies van fietsberaad .	SDG 1, SDG 7
Zet bewoners aan duurzame mobiliteitsalternatieven uit te testen. Je kan bijvoorbeeld gebruik maken van de toolkit 'Delende buurten' .	SDG 13
Organiseer infoavonden over autodelen.	SDG 7
Voorzie elektrische laadpalen en fietspompen in de openbare ruimte.	SDG 3, SDG 7
Installeer "fietsstraten" bij scholen, waarin wagens enkel mogen parkeren op parkings op de hoeken van de straat.	SDG 4
Organiseer nieuwe fietspunten in je gemeente. Fietspunten stimuleren het gebruik van de fiets in combinatie met openbaar vervoer. Ze worden uitgebaat door ondernemingen uit de sociale economie.	SDG 3, SDG 7, SDG 1
Installeer autoluwe of autovrije zones, bijvoorbeeld rond scholen of in wijken met veel jonge gezinnen.	SDG 3, SDG 4, SDG 7, SDG 13
Heb aandacht voor mensen met een beperking bij de aanleg van voetpaden en verkeerslichten.	SDG 10
Bescherm de trage wegen (wegen bestemd voor niet-gemotoriseerd verkeer) in je gemeente en breid ze waar mogelijk uit.	SDG 15
Zorg voor een vlotte verbinding tussen de stad als afzetmarkt en lokale producenten (uit omliggende plattelandsgemeenten).	SDG 2, SDG 8

Houd bij de (her) aanleg van publieke ruimtes rekening met de duurzaamheid van de materialen, de aanplanting van groen en de toegankelijkheid van de ruimte.	SDG 3, SDG 7, SDG 13, SDG 15
Betrek de inwoners bij de aanleg en invulling van publieke groene ruimtes.	SDG 16
Promoot de aanleg van daktuinen, gevelgroen, enzovoort. Reik bijvoorbeeld een prijs uit aan de "groenste straat".	SDG 3, SDG 15
Voer acties tegen sluikstorten en zwerfvuil. Haal inspiratie bij bijvoorbeeld de Mooimakers .	SDG 6, SDG 14, SDG 15
Voorzie voldoende vuilnisbakken en een regelmatige vuilnisophaling.	
Stimuleer de aankoop van zonnepanelen bij de inwoners d.m.v. financiële tegemoetkomingen of de begeleiding van groepsaankopen.	SDG 7
Ondersteun "gebruikerscoöperatieven" waarbij burgers bijvoorbeeld investeren in collectieve zonne-installatie, hun dak ter beschikking stellen, hun energiegebruik afstemmen op de meest zon-productieve momenten, enz.	SDG 7
Ondersteun lokale transitie-initiatieven zoals energiecoöperatieven, deeltuinen, repaircafés, dorpsraden, weggeefpleintjes, ruilsystemen, enzovoort. Breng alle initiatieven samen in een lerend netwerk, eventueel in samenwerking met andere steden en gemeenten.	SDG 17
Stimuleer co-housing, kangoeroewonen en woongemeenschappen om de sociale cohesie én een duurzame levensstijl te bevorderen.	SDG 3, SDG 10
Ga creatief en duurzaam om met leegstand. Reik bijvoorbeeld prijzen uit voor creatieve herbestemmingsprojecten of werk samen met duurzame pop-up-projecten.	SDG 8, SDG 9
Haal de band tussen de burgers en het lokale erfgoed aan, bijvoorbeeld via schoolprojecten.	
Introduceer parameters rond sociale en ecologische duurzaamheid in het sociale huisvestingsbeleid van de gemeente.	
Laat de dienst Wonen en de dienst Mobiliteit samenwerken zodat sociale woningen waar mogelijk in de nabijheid van openbaar vervoer zijn.	SDG 17
Doe onderzoek naar de luchtkwaliteit in je gemeente.	SDG 13
Informeert de burgers grondig over mogelijke noodsituaties en rampenbestrijding.	
Promoot kennisuitwisseling rond ruimtelijke ordening tussen lokale organisaties en zusterorganisaties in het Zuiden.	SDG 17
Werk samen met binnen- en buitenlandse steden en gemeenten om een voortrekkersrol te kunnen opnemen inzake transitie naar duurzaamheid.	SDG 17

Gebruik [TRAKSIS](#) als instrument om stapsgewijs de stedelijke agenda te verduurzamen.

SDG 12 – Verantwoorde consumptie en productie

Onze consumptiemaatschappij produceert veel afval. Grondstoffen duurzaam beheren en efficiënt gebruiken is dan ook een must. Daarnaast moeten we inzetten op een minder vervuilende en afvalarmere productie, op een duurzaam aankoopbeleid en op duurzaam toerisme. Duurzaam consumeren kan ook door voedselverlies tegen te gaan en door recyclage en hergebruik van afvalproducten.

	Deze actie heeft een link met volgende SDG's
Ga voedselverspilling tegen. Laat personeelsleden restjes meebrengen naar het werk die anderen gratis kunnen meenemen.	SDG 2
Onderteken de engagementsverklaring 'Vlaanderen in actie: samen tegen voedselverlies'.	SDG 2
Stimuleer restaurants om de maaltijdrestjes spontaan mee te geven met de klant (zie bijvoorbeeld de Gentse Restorestjes) of om te koken met voedseloverschotten (zie bijvoorbeeld Antwerpse app Rekub).	SDG 2
Kies voor het potluck-concept op vergaderingen of personeelsfeestjes: iedereen brengt een restje mee en vormt zo samen een buffet.	SDG 2
Richt een vaste veggiedag in op het werk en eventueel in de hele gemeente.	SDG 2, SDG 3, SDG 13
Deel gratis "seizoenskalenders" uit (met info over het aanbod aan inheemse producten per maand) aan het personeel en aan de bevolking.	SDG 2
Ga voor een duurzaam aankoopbeleid: Koop lokaal, biologisch en fair trade.	SDG 2, SDG 8
Kies voor fairtradekledij op de werkvloer.	SDG 8
Informeer de burgers over duurzame labels .	
Promoot een korte voedselketen in je gemeente. Ondersteun Voedselteams en Buurderijen , of organiseer acties in het kader van de Week van de Korte Keten.	SDG 2
Steun de lokale boeren opdat deze een eerlijke prijs krijgen voor hun producten en de mogelijkheid hebben om aan biologische landbouw te doen.	SDG 2, SDG 8
Gebruik biologisch afbreekbare schoonmaakproducten.	SDG 6, SDG 14
Installeer kranen in de toiletten met een aan- en uitknop.	SDG 6
Gebruik enkel printpapier met het Blauwe Engel label.	
Raad het personeel aan om niet onnodig documenten af te drukken.	

Gebruik ECOFONT in je communicatie en huisstijl van de gemeente. Dit is het lettertype dat het minste inkt verbruikt.	
Stimuleer jeugdverenigingen en jeugthuizen om duurzame producten te gebruiken (zoals voedsel en schoonmaakproducten) en om hun afval te recycleren. Sensibiliseer hen over de problematiek van zwerfvuil.	SDG 2, SDG 6, SDG 11, SDG 14, SDG 15
Verbied het gratis aanbieden van plastic zakjes.	SDG 14, SDG 15
Promoot het gebruik van herbruikbare bekertjes (bijvoorbeeld op lokale festivals), herbruikbare waterflessen (bijvoorbeeld op de werkvloer en in scholen) en andere herbruikbare verpakkingen (bijvoorbeeld bij de lokale slaggers).	SDG 14, SDG 15
Ondersteun ondernemingen die inzetten op circulaire economie.	SDG 9
Organiseer een reparatiecafé in de gemeentelijke bibliotheek.	SDG 4
Promoot de opleiding van inwoners tot gemeentelijke compostmeesters .	SDG 11
Schenk tweedehands bureau-, ICT- en ander materiaal aan scholen, jeugdbewegingen of andere organisaties in de gemeente.	
Stimuleer de uitwisseling tussen kleinschalige boeren bij ons en in het Zuiden.	SDG 2, SDG 8

SDG 13 – Klimaatverandering

	Deze actie heeft een link met volgende SDG's
Onderteken het burgemeestersconvenant en stel een klimaatplan (richting CO ² -neutraliteit) op.	SDG 6, SDG 7, SDG 12, SDG 14, SDG 15, SDG 17
Kies voor lokale producten en verminder zo je voedselkilometers.	SDG 2, SDG 12
Kies voor vegetarische producten en verminder zo je voedselkilometers.	SDG 2, SDG 12
Stimuleer fietsverkeer en zet in op autoloze dagen of autovrije stadsdelen.	SDG 3, SDG 7, SDG 11
Zet in op een sterker uitgebouwd netwerk van openbaar vervoer.	SDG 9, SDG 11
Reik een prijs uit voor innovatieve projecten rond de opwekking van groene stroom.	SDG 7, SDG 9
Promoot gemeentelijke of provinciale aankopen van groene stroom.	SDG 7, SDG 17
Ontwikkel een warmtezoneringsplan dat aangeeft waar hernieuwbare warmte-opwekking de voorkeur geniet.	SDG 7
Zet in op duurzaam toerisme (aandacht voor mens en milieu).	SDG 8
Voorzie ruimte voor windmolens.	SDG 7
Doe onderzoek naar de luchtkwaliteit in je gemeente.	SDG 11
Compenseer de vliegreizen van gemeentepersoneel. De toelage die je betaalt wordt geïnvesteerd in hernieuwbare energie, de aanplanting van bomen, enz.	SDG 7
Heb aandacht voor klimaatadaptie bij de herinrichting van de publieke ruimte: soort tegels, kleine waterpartijen, waterbekkens, hittebestendige maatregelen, voorzien van overstromingsgebieden, enz.	SDG 6
Organiseer vormingen over klimaatmitigatie en -adaptie in het Zuiden voor de NGO's en 4 ^e pijlers actief in je gemeente.	SDG 17
Sluit klimaatpartnerschappen af met regio's in ontwikkelingslanden, om wederzijds te leren van elkaars aanpak om met de klimaatsverandering om te gaan.	SDG 17
Neem klimaatparameters op in het gemeentelijk subsidiereglement.	SDG 16
Investeer in klimaatbuffers (gebieden waar de natuur haar gang kan gaan).	

Eis van de bank of de vermogensbeheerder van de gemeente om de reserves of pensioenfondsen niet langer te investeren in fossiele brandstofbedrijven ("divestment").

SDG 7, SDG 16

SDG 14 -

	Deze actie heeft een link met volgende SDG's
Stimuleer het gebruik van herbruikbare zakken in plaats van plasticen zakken.	SDG 12, SDG 15
Gebruik geen ballonnen bij evenementen.	SDG 15
Werk met ecologisch afbreekbaar poetsmateriaal.	SDG 6, SDG 12
Promoot alternatieven voor pesticiden bij de inwoners.	SDG 3, SDG 6, SDG 15
Sensibiliseer de burgers rond de problematiek van microplastics.	
Sensibiliseer de burgers rond de vermindering van hun afvalproductie. Organiseer bijvoorbeeld een actie in het kader van de Europese Week van de Afvalvermindering .	SDG 11, SDG 12
Zet scholentrajecten rond water- en oceaانبbeher op. Doe beroep op het educatief aanbod van bijvoorbeeld Protos of Unicef.	SDG 4
Communiceer over goede voorbeelden uit het buitenland, zoals bijvoorbeeld de Ocean Bin .	SDG 17
Kies voor visproducten met een duurzaam label (MSC- of ASC-keurmerk), zowel intern als in de gemeentelijke scholen, de sociale restaurants, enz.	SDG 2, SDG 12
Promoot de lokale visvangst. Koop bijvoorbeeld vis via een Voedselteam , of bij Vlaamse fairtradeproducent Pintafish .	SDG 8, SDG 12
Zet een actie op tijdens de Bewuste Visweek . Schotel het personeel bijvoorbeeld elke dag van de week een recept voor op basis van duurzaam gevangen en verantwoord gekweekte vis.	SDG 8, SDG 12
Daag de plaatselijke jeugdbewegingen uit om zoveel mogelijk afval op de Vlaamse stranden te gaan opruimen.	
Voor kustgemeenten: Reik een beloning uit aan vissersboten die afval uit de zee halen.	
Voor kustgemeenten: Zet in op de bouw van keerdammen, het verstevigen van golfbrekers, het verbreden van de stranden, enz.	SDG 13
Voor kustgemeenten: Stimuleer duurzame bevissing in de Noordzee.	

Bescherm, herstel en bevorder duurzaam gebruik van ecosystemen, beheer bossen duurzaam, bestrijd woestijnvorming en landdegradatie en draai het terug en roep het verlies aan biodiversiteit een halt toe.

NOOT: Onderstaande beleidsacties zijn slechts voorbeelden van hoe de lokale vertaling van SDG 15 er zou kunnen uitzien in een Vlaamse stad of gemeente. Dergelijke acties maken uiteraard best deel uit van een weldoordacht en structureel beleid inzake leefmilieu (of gezondheid, energie, landbouw, klimaat, enz.). De lijst dient ter inspiratie en is in geen geval exhaustief.

	Deze actie heeft een link met volgende SDG's
Vermijd het gebruik van pesticiden.	SDG 3, SDG 6, SDG 14
Gebruik geen ballonnen bij evenementen.	SDG 14
Promoot het gebruik van herbruikbare zakken, drank- en andere verpakkingen.	SDG 12, SDG 14
Deel gratis (inheems) bloemenzaad uit aan de bevolking om zo onder andere meer vlinders en bijen aan te trekken.	
Promoot de aanleg van natuurlijke tuinen. Reik bijvoorbeeld een prijs uit voor de "wildste tuin": wilde planten en bloemen bieden beschutting aan vogels, bijen, vlinders, insecten, enz.	
Sensibiliseer burgers en tuinbouwbedrijven over de problematiek van exoten bij tuinaanleg.	
Sensibiliseer wandelaars en toeristen rond het (niet) plukken van bepaalde planten, bloemen of paddenstoelen.	
Werk samen met bedrijven en ondernemingen om de groenaanleg op hun terrein te verduurzamen, onder meer met streekeigen planten en diervriendelijke flora.	SDG 8, SDG 9, SDG 17
Bescherm de trage wegen (wegen bestemd voor niet-gemotoriseerd verkeer) in je gemeente en breid ze waar mogelijk uit.	SDG 11
Daag scholen en jeugdbewegingen uit om deel te nemen aan een van de acties van Mooimakers (rond zwerfvuil).	SDG 6, SDG 11, SDG 14
Promoot het educatief aanbod van Bosplus bij de plaatselijke scholen.	
Vrijwaar open landschappen.	
Ondersteun Natuurpunt. Promoot hun activiteiten en educatief aanbod, communiceer hun wetenschappelijke publicaties.	SDG 17
Betrek vrijwilligers uit jeugd- en milieuverenigingen bij bos- en natuurbehoud: vogeltellingen, het herstel van wandelwegen, enz. Communiceer over hun bevindingen.	

Probeer waterbeleid en landbouwbeleid in evenwicht te brengen. Grootschalige landbouw maakt namelijk gebruik van veel water.	SDG 6
Heb aandacht voor biodiversiteit in het gemeentelijk groenbeheer en ruimtelijk beleid.	

Vrede, veiligheid en rechtszekerheid zijn essentieel om duurzame ontwikkeling te bevorderen. Daarbij denken we aan het bestrijden van misdaad, corruptie en geweld, ook tegen kinderen, maar ook aan een sterke rechtsstraat waarin fundamentele vrijheden beschermd worden. Verder zijn effectieve en transparante instituties met aandacht voor burgerparticipatie en inclusieve besluitvorming onmisbaar.

	Deze actie heeft een link met volgende SDG's
Haal maatschappelijke thema's aan in publieke toespraken. Spreek op 11 november bijvoorbeeld over de vluchtelingen van vandaag.	
Organiseer een buddysysteem voor nieuwe inwoners.	SDG 10
Maak gebruik van de Lokale Inburgerings- en Integratiemonitor (LIM).	SDG 10
Betrek de burgers via alternatieve participatiemethodes. Denk bijvoorbeeld aan een burgerjury, een debatwedstrijd, focusgroepen, praatcafés, e-participatie, enz.	
Betrek diasporaverenigingen bij de Gemeentelijke Raad voor Ontwikkelingssamenwerking.	SDG 10
Betrek scholen, bedrijven, buurtgemeenten, ... bij plannen rond ruimtelijke ordening.	SDG 11, SDG 17
Organiseer een overlegplatform met buurtgemeenten over kwaliteitsvol onderwijs.	SDG 4, SDG 17
Probeer ook minderheden inspraak te geven in het beleid. Werk met huisbezoeken of het inschakelen van sleutelfiguren, netwerken of integratiecentra om hen te bereiken.	SDG 10, SDG 17
Richt mobiele dienst- en hulpverlening in om ook burgers uit afgelegen gemeenten te bereiken, bijvoorbeeld door een mobiel gemeentelijk infopunt of een zorgnetwerk van vrijwilligers.	
Beleg het kapitaal van de gemeente in duurzame financiële producten en ondernemingen.	SDG 9
Draag via partnerschappen met lokale besturen in ontwikkelingslanden bij aan vrede, inclusie, transparantie, toegang tot justitie en publieke dienstverlening in het betrokken land.	
Neem in alle subsidiereglementen het criterium op dat de aanvrager moet aantonen hoe hij/zij bijdraagt aan de SDG's. Hiermee stimuleer je een kritische reflex over de SDG's.	
Onderteken de campagne Mayors For Peace .	

Partnerschappen zijn essentieel in het streven naar duurzame ontwikkeling, zowel sociaal, economisch, ecologisch als institutioneel. Daarom moeten we samenwerken, tussen en binnen landen. Bedrijven, regeringen, organisaties, verenigingen en burgers slaan de handen in elkaar om duurzame initiatieven op te zetten en uit te voeren.

	Deze actie heeft een link met volgende SDG's
Zet een netwerk op van steden en gemeenten rond duurzaamheid.	SDG 11
Sluit klimaatpartnerschappen af.	SDG 13
Ga een scholenband aan.	SDG 4
Ga een stedenband aan.	
Betrek ngo's, socio-culturele verenigingen, diaspora-organisaties, ziekenhuizen, hogescholen, bedrijven, enz. in de gemeente.	
Stimuleer uitwisseling van kennis tussen lokale organisaties en zusterorganisaties in het Zuiden.	
Onderteken het burgemeestersconvenant en stel een klimaatplan op.	SDG 6, SDG 7, SDG 12, SDG 14, SDG 15
Werk intern zo transversaal mogelijk.	
Maak voldoende middelen vrij (0.7%) voor een efficiënt lokaal mondiaal beleid.	